

UPUTE ZA DIPLOMSKI RAD IZ SOCIJALNIH DJELATNOSTI (SOCIJALNI RAD I SOCIJALNA POLITIKA)

Opće napomene

U diplomskom radu studenti imaju priliku demonstrirati usvojena znanja o ljudskom ponašanju i socijalnom okruženju, kao i znanja i vještine potrebne za procjenu i djelovanje (intervencije) na mikro, mezo i makro razini u svrhu razvojnih, zaštitnih, preventivnih i/ili terapijskih intervencija. Također od studenata, kao budućih magistara socijalnog rada i socijalne politike, očekuje se kritičko razumijevanje socijalnog rada i socijalne politike kao profesija, te primjena etičkih načela, znanja i vještina u prepoznavanju, suočavanju i suprotstavljanju nejednakosti, socijalnoj, političkoj i ekonomskoj nepravdi. Pri izradi diplomskog rada od studenata se očekuju znanja i vještine primjene istraživanja u socijalnom radu i socijalnoj politici, uključujući primjenu etičkih načela i kritičko promišljanje istraživanja u praksi.

Mentora/icu za diplomski rad student/ica bira prema kompetencijama odnosno stručnosti za tematsko područje kojim se želi baviti odnosno istraživati i to prije upisa u II. semestar diplomskog studija. Diplomski se rad brani pred tročlanim povjerenstvom. **Članovi povjerenstva prije uvezivanja diplomske radnje trebaju dobiti na uvid diplomski rad i dati studentu svoje sugestije oko eventualnih dopuna ili promjena u radnji.**

Diplomski rad treba predati u tri primjerka uvezana u tvrdi uvez, te u jednom primjerku u Word formatu na CD mediju. Primjerak rada koji se predaje u elektronskom obliku treba imenovati na slijedeći način: Diplomski rad_ime i prezime studenta/ice_godina predaje završnog rada) (npr. Diplomski rad_Marko Ivic_2010). CD-i se predaju u uobičajenoj plastičnoj kutiji/ spremnici, a ne u papirnatij omotnici niti u tzv. slim kutiji. Ukupna duljina diplomskog rada treba biti od min. 30 do max. 60 stranica teksta. U taj opseg uključeni su svi prilozi u tekstu (tablice, popis literature), ali ne i prilozi koje dolaze kao dodaci izvan teksta (primjerak korištenog instrumentarija i slično). Rad treba biti pisan jednostavnim, jasnim i konciznim stilom, te gramatički i pravopisno korektan.

Prema vrsti i metodama koje koristi, diplomski rad može biti:

- empirijski rad: kvalitativno istraživanje ili kvantitativno istraživanje,
- teorijski rad.

Svi studenti koji će provoditi empirijsko istraživanje u kojima se podaci za potrebe istraživanja neposredno prikupljaju od djece ili osoba iz posebno ranjivih skupina (npr. osoba kojima je oduzeta poslovna sposobnost) prije provođenja istraživanja trebaju dobiti odobrenje Etičkog povjerenstva Studijskog centra socijalnog rada da je istraživanje sukladno etičkim standardima za provedbu istraživanja. Detaljne upute oko postupka prijave nacrtu rada Etičkom povjerenstvu nalaze se na mrežnoj stranici fakulteta¹. Etičko povjerenstvo će mišljenje o nacrtu rada dostaviti studentu/ici najkasnije za 30 dana. Svako drugo istraživanje kao dio standardne dokumentacije, treba imati i priloženu Potvrdu mentora da je istraživanje provedeno sukladno etičkim standardima za provedbu istraživanja²

Struktura teorijskog diplomskog rada

Teorijski radovi trebaju biti strukturirani na slijedeći način:

1. Sažetak

- Potrebno je napisati sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku na način naveden niže u tekstu.
- Sažetak treba sadržavati osnovni cilj, glavne rezultate i najvažnije zaključke rada.

2. Uvod

- Započinje od općeg prema specifičnom, tj. student/ica kratkim pregledom općih obilježja uvodi u problematiku i područje kojim se bavi u radu te naglašava važnost teme za socijalni rad/socijalnu politiku. Također, na kraju uvoda treba ukratko sažeti o čemu će sve u radu biti riječ, odnosno dati kratko pregled poglavlja koja slijede u trećoj cjelini.

3. Razrada teme po poglavljima

- Razrada teme predstavlja osnovicu cjelokupnog rada. Potrebno je analitički iznijeti najznačajnije znanstvene i stručne činjenice, spoznaje, stavove, podatke i informacije o zadanom problemu i području kojim se rad bavi. Osim toga, razrada teme trebala bi biti više istraživačka i analitička, a manje deskriptivna. Od studenta/ice se traži da

¹ Pogledati upute na http://www.pravo.unizg.hr/scsr/upute_za_prijavu_nacrta_rada_etickom_povjerenstvu

² Formular je dostupan na http://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Potvrda-mentora-za-provedbu-dipl.-istrazivanja_etika.pdf

uspoređi nekoliko teorijskih pristupa ili modela koji se bave dotičnom temom te da povezuje podatke iz različitih izvora (dakle, da temi pristupi iz različitih, relevantnih kutova gledanja).

- U razradi teme potrebno je da student/ica pokaže kritičnost i da problematizira dosadašnje spoznaje iz perspektive suvremenog socijalnog rada odnosno socijalne politike.

4. Zaključak

- Zaključak je sinteza svih relevantnih spoznaja, informacija, stavova i teorija iznesenih u radu izložena na sustavan i koncizan način. U zaključku se ne iznose nove spoznaje, informacije, i podaci već se one formulira temeljem prethodno iznesenih spoznaja.

5. Literatura

- U poglavlju *Literatura*, nalazi se popis korištene literature koji je numeriran i uređen po abecedi.

6. Prilog (ako postoji)

- Prilozi se numeriraju i stavljaju na kraju rada (npr. Prilog 1, Prilog 2 itd.). Numeriranje je nužno kako bi se u tekstu rada moglo upućivati na pojedini prilog (npr. vidjeti Prilog 1).

Struktura empirijskog diplomskog rada

1. Sažetak

- Potrebno je napisati sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku na način naveden niže u tekstu.
- Sažetak treba sadržavati osnovnu svrhu i cilj istraživanja, primijenjenu metodologiju, dobivene rezultate i najvažnije zaključke.

2. Uvod

- Uvod treba sadržavati osnovne podatke o predmetu istraživanja i objavljenim rezultatima dosadašnjih istraživanja te obrazlaže problem koji slijedi u radu i hipoteze koje se provjeravaju. U uvodu trebaju biti obrazloženi i literaturom potkrepljeni temelji za postavljene afirmativne hipoteze.
- Ukazuje na teorijski i praktični značaj obrade izabrane tematike.

3. Cilj, problemi i hipoteze istraživanja

- U ovom poglavlju potrebno je navesti opći cilj istraživanja te, u slučaju *kvantitativnog istraživanja*, specifične probleme istraživanja, kao i hipoteze analogno postavljene

prema problemima³. U slučaju *kvalitativnog istraživanja*, ovdje je uz cilj istraživanja potrebno navesti i istraživačka pitanja.

4. Metoda

- To je dio rada u kojemu student navodi kako je koristio odabranu metodologiju i istraživačke tehnike. U ovom dijelu rada trebaju biti sadržani podaci o uzorku, postupku istraživanja, mjernim instrumentima i metodama obrade podataka.
- Odabir ciljeva i načina prikupljanja podatka treba biti skladu s etičkim standardima istraživanja i etičkim standardima socijalnih djelatnosti. Osvrt na etičke implikacije istraživanja treba biti naveden na kraju ovog dijela rada.

4.1. Uzorak

- U slučaju provođenja istraživanja u kojem kao izvor podataka neposredno sudjeluju ljudi, potrebno je navesti broj sudionika, raspon i prosječnu dob sudionika, spol i ostale relevantne podatke (npr. obrazovanje, socioekonomski status, škola i razred iz kojeg dolaze, ...)
- U slučaju istraživanja u kojima se analizira određena dokumentacija i/ili dostupni statistički podaci, potrebno je navesti izvore podataka te opisati način njihova prikupljanja i analize.

4.2. Postupak

- Potrebno je opisati tko je proveo istraživanje, kada i gdje te na koji način (individualno/grupno, kroz upitnik/fokusnu grupnu diskusiju/intervju/opažanje..., s kim je istraživanje dogovoreno, od koga se tražila dozvola za provođenje istraživanja...)

4.3. Mjerni instrumenti

- U slučaju *kvantitativnog istraživanja*, potrebno je navesti nazive, autore i godinu izdavanja korištenih instrumenata (upitnika, skala) te ukratko opisati svaki instrument (koliko ima čestica/tvrđnji, kakav je način odgovaranja, kako se formira ukupni rezultat, koji je mogući raspon ukupnog rezultata, kakva je pouzdanost korištenih skala). Cijeli korišteni instrumentarij potrebno je priložiti u Prilogu.
- U slučaju *kvalitativnog istraživanja*, potrebno je navesti uputu i pitanja koja su postavljena sudionicima istraživanja.

4.4. Obrada podataka

- U slučaju *kvantitativnog istraživanja*, potrebno je navesti statističke pokazatelje i testove kojima se nastojalo dobiti odgovore na postavljene probleme istraživanja.

³ Ovdje se ne obrazlažu temelji za postavljene hipoteze, to se mora moći iščitati u Uvodu.

- U slučaju *kvalitativnog istraživanja*, potrebno je navesti vrstu kvalitativne obrade koja se koristila za dobivanje odgovora na istraživačka pitanja.

5. Rezultati

- U Rezultatima je potrebno navesti (npr. u tablicama) osnovne rezultate istraživanja, kao i komentar na njih.
- U slučaju *kvantitativnog istraživanja*, potrebno je opisati glavne rezultate te dati odgovore zasebno za svaki pojedini problem istraživanja.
- U slučaju *kvalitativnog istraživanja*, potrebno je navesti glavne rezultate (npr. pojmove i kategorije, potkrepljene primjerima izjava sudionika), odvojeno za svako istraživačko pitanje. Cjelokupnu kvalitativnu obradu podataka poželjno je priložiti u Prilogu.
- Moguće je objediniti ovo poglavlje s raspravom, te odmah nakon prikazanih rezultata opširnije se osvrnuti na rezultate, referirajući se na prethodna istraživanja, spoznaje i činjenice.
- U osvrtu na dobivene rezultate potrebno je da student/ica pokaže kritičnost (teorijsku i metodološku) i da ih problematizira iz perspektive suvremenog socijalnog rada odnosno socijalne politike s posebnim naglaskom na korisničku perspektivu.

6. Rasprava

- Rasprava je odjeljak koji govori o značenju rezultata i o tome jesu li hipoteze potvrđene (u slučaju kvantitativnog istraživanja). Ne treba ponavljati sve rezultate, nego procijeniti koliko se oni slažu s poznatim činjenicama i rezultatima drugih autora i što se iz njih može zaključiti, te koja se nova pitanja otvaraju i što bi dalje trebalo istražiti.
- Poželjno je navesti konkretne praktične implikacije rezultata dobivenih u istraživanju (koji je značaj rezultata za praksu socijalnog rada, odnosno socijalne politike).

7. Zaključak

- Zaključak je kratko poglavlje u kojem se iznose najvažnije spoznaje i rezultati koji su doneseni na osnovi provedenog istraživanja.
- U zaključku se daju odgovori na probleme/istraživačka pitanja, a ne iznose se nove teme i razmatranja, kao niti praktične implikacije (to treba biti integrirano u Raspravi).

8. Literatura

- U poglavlju *Literatura*, nalazi se popis korištene literature koji je numeriran i uređen, po abecedi.

9. Prilog (ako postoji)

- Prilozi se numeriraju i stavljaju na kraj rada (npr. Prilog 1, Prilog 2 itd.). Numeriranje je nužno kako bi se u tekstu rada moglo upućivati na pojedini prilog (npr. vidjeti Prilog 1).

Formalni izgled diplomskog rada

Korice i naslovnu stranicu rada treba napisati pregledno sa standardiziranim rasporedom elemenata. Svi elementi korica rada se pišu velikim slovima tipa Times New Roman, veličine slova 14, te trebaju biti centrirani i označeni masnim slovima (eng. **bold**). Izuzetak je naslov rada koji se ističe i piše slovima veličine 16. Elementi naslovne stranice rada također se pišu slovima tipa Times New Roman, veličine slova 14, i to institucija i oznaka vrste rada velikim slovima, a podaci o mentoru, studentu, mjestu i godini malim slovima. Svi navedeni elementi trebaju biti označeni masnim slovima.

Na drugoj stranici se nalazi sadržaj rada i ona se ne numerira.

Treća stranica sadržava naslov, sažetak, ključne riječi na hrvatskom i engleskom jeziku, i ona ne sadrži oznaku broja stranice. Sažetak treba biti opsega do 200 riječi. Sažetak pruža osnovne informacije o tome što je u radu obrađeno, odnosno sadrži opis cilja istraživanja, korištene metodologije i najvažnijih dobivenih rezultata. Uz sažetak je potrebno navesti 3 do 5 ključnih riječi.

Četvrta stranica sadrži izjavu o autorstvu rada.

Lijeva margina 3,5 cm

Gornja margina 3,0 cm

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA

(Times New Roman, 14)

Ime i prezime pristupnika

(Times New Roman, 14)

NASLOV DIPLOMSKOG RADA

(Times New Roman, 16, Bold)

DIPLOMSKI RAD

(Times New Roman, 14)

(Times New Roman, 14)

Zagreb, godina.

Donja margina 3,0 cm

Desna margina 3,0 cm

Prva unutarnja stranica rada, uz podatke navedene na naslovnoj stranici, treba sadržavati i:

- naziv diplomskog studija (ispod naziva fakulteta, Times New Roman, veličina slova 12)
- ime i prezime mentora (ispod „diplomski rad“, lijevo uvučeno, Times New Roman, veličina slova 12). Primjeri znanstvenih i nastavnih titula mentora: Mr.sc., Dr.sc., Doc.dr.sc., Prof.dr.sc.

Na hrptu uvezanog rada potrebno je navesti: prezime i ime, godinu izrade rada i naslov **DIPLOMSKI RAD**.

Drugi list

Sadržaj (centrirano)

- Sadržaj predstavlja tematski sažetak rada i daje uvid u stranice rada na kojima se nalaze naslovi i podnaslovi glava, poglavlja, odjeljaka, točaka i ulomaka.
- Potrebno je navesti naslove poglavlja i potpoglavlja s brojčanom oznakom te s brojem stranice na kojoj započinju. Preporučuje se decimalna numeracija poglavlja i odlomaka u poglavljima (npr. 1.1. 1.2. ...).
- Numeracija stranica započinje na stranici uvoda; numeriraju se sve stranice, tj. kako stranice s tekстом, tako i stranice sa slikama (grafikoni, sheme) i tablicama, ukoliko već nisu uklopljeni u tekst.

Treći list

Naslov rada na hrvatskom jeziku
(centrirano)

Sažetak:
na hrvatskom jeziku do 200 do 300 riječi (prored 1, Italic)

Ključne riječi: 3-5 na hrvatskom jeziku

Naslov rada na engleskom jeziku
(centrirano)

Sažetak (Abstract):
na engleskom jeziku (prored 1, Italic)

Ključne riječi (Key words): 3-5 na engleskom jeziku

Četvrti list

Izjava o autorstvu rada

Ovime potvrđujem da sam osobno napisao/la rad:

i da sam njegov autor/ica.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima (bilo da su u pitanju mrežni izvori, udžbenici, knjige, znanstveni, stručni ili popularni članci) u radu su jasno označeni kao takvi te adekvatno navedeni u popisu literature.

Ime i prezime: _____

Datum: _____

Upute za oblikovanje teksta

1. Osnovne upute:

Prilikom oblikovanja teksta potrebno je slijediti upute navedene u nastavku:

- margine trebaju biti slijedeće: 3,5cm s lijeve strane te 3cm s desne strane, gore i dolje;
- oblik i veličina slova treba biti jednaka u cijelom tekstu (veličina: 12, oblik: Times New Roman);
- prored treba biti: 1,5;
- stranice trebaju biti označene rednim brojem (dolje desno), pri čemu se prva brojčana oznaka stavlja na prvu stranicu uvoda;
- tekst je potrebno pisati s obostranim poravnanjem;
- glavni tekst treba biti podijeljen u poglavlja, potpoglavlja,..., pri čemu se glavni naslovi trebaju biti označeni masnim slovima (eng. **bold**), a podnaslovi kosim slovima (eng. *italic*) s brojčanim označavanjem arapskim brojkama, pri čemu je prije naslova, a iza zadnjeg broja potrebno staviti točku, npr. 1. ...1.2. ...1.2.1... (najviše 5 u nizu);
- tekst je potrebno pisati u odlomcima (odlomci se mogu razdvajati na dva načina: početak odlomka je uvučen, a između odlomaka nema praznog reda ili početak odlomka nije uvučen, a između odlomaka je jedan red razmaka);
- sve dijelove teksta koji se žele istaknuti treba označiti masnim slovima (eng. **bold**);
- u hrvatskom tekstu se ne bi smjele koristiti engleske ili neke druge strane riječi - izuzetak su slučajevi kada za navedeni pojam nema hrvatske riječi, pa se tada može napisati prepoznatljiv strani naziv kosim pismom (eng. *italic*);
- decimalno mjesto odvaja se isključivo zarezom (npr. 567,89), a tisućice se uvijek odvajaju jednim razmakom (npr. 1 989 ili 12 345 567);
- statistički izrazi pišu se cijelim decimalnim brojevima (npr. $p < 0,05$);
- bilo kakva nabranja u tekstu označuju se arapskim brojkama ili grafičkim oznakama (eng. bulleting);
- bilješke (fusnote) se ispisuju na dnu svake stranice - označavaju se od rednog broja 1 i nadalje, veličina slova je 10.

Statistički simboli i statističke vrijednosti u tekstu se navode na slijedeći način:

- a) svi statistički simboli, kako u tablicama tako i u tekstu pišu se kosim slovima, osim grčkih slova
- b) ukoliko se statistički simboli koriste u tekstu, moraju sadržavati toliko informacija da čitatelji u potpunosti mogu razumjeti tekst:
 1. kod analize varijance: $F = 9.45; p < 0.01$;
 2. ili za t-test: $t = 1.54; p > 0.05$
 3. ili za Pearsonov koeficijent korelacije: $r = -0.65; p < 0.01$
 4. kod hi-kvadrat testa treba navesti: $\chi^2 = 9.76; p < 0.01$

Simboli nekih najčešće korištenih statističkih vrijednosti:

Simbol	značenje	Simbol	Značenje
M	aritmetička sredina	N	ukupni broj ispitanika u uzorku
SD	standardna devijacija	n	broj ispitanika u poduzorku
df	stupnjevi slobode	z	z – vrijednost
F	F-omjer kod analize varijance	χ^2	hi - kvadrat test
t	t - test	Σ	zbroj
p	vjerojatnost (statistička značajnost testova)	r_s	Spearmanov (rang) korelacije

2. Upute za oblikovanje tablica i slika

Tablice i slike (grafovi, sheme i sl.) trebaju biti označene dvobrojčano i imati naslov. Prva brojka označava redni broj poglavlja, a druga redni broj tablice ili slike u tom poglavlju (npr. prva tablica u drugom poglavlju označava se „Tablica 2.1.:“). Tablice i slike moraju potrebno je označiti po kategorijama, što znači da se slike označavaju posebno i tablice posebno. Tablice i slike nalaze se u onom dijelu teksta u koji i sadržajno pripadaju, te se u tekstu potrebno pozvati na njih na način da se navede njihov broj, npr. (Tablica 2.1.). Ako je tablica ili slika preuzeta iz literature, potrebno je ispod nje navesti točan izvor (npr. Izvor:....). Također, ako je samo dio neke tablice ili slike poslužio kao osnova za izradu tablice ili slike potrebno je navesti izvor. Oblik slova na slikama, u tablicama i tekstu treba biti istovjetan, dok je veličina slova u tablicama (i slikama) 11. Isto tako, prered u naslovu tablica i slika, kao i u tablicama i slikama razlikuje se od onoga u tekstu, te iznosi 1. Slike i tablice moraju biti

crtane i pisane jednakim načinom. Naslov tablice i slike stavlja se iznad njih. Ukoliko su u tablici ili na slici (npr. grafičkom prikazu rezultata) korištene skraćenice, ispod tablice/slike je potrebno staviti legendu koja objašnjava što znači pojedina skraćenica.

Primjer: Tablica

Tablica 2.1.

Žene i muškarci prema zanimanju i čelnim funkcijama, pokazatelji za 2004./2005.

	Žene (%)	Muškarci (%)
Zaposleni/e u OŠ	84,1	18,6
Ravnatelj/ce u OŠ	39,0	61,0
Profesori/ce u SŠ	65,0	35,0
Ravnatelj/ce SŠ	33,0	67,0
Nastavnici/e na VU	41,2	58,8

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2006., 2007.

Popis tablica i slika nalazi se ispred popisa literature. Tablice i slike navode se prema redoslijedu pojavljivanja u radu, s naznakom broja stranice na kojoj se pojavljuju. Popis se radi odvojeno za tablice i odvojeno za slike. Naslov „Popis tablica“ odnosno „Popis slika“ nalazi se na vrhu stranice lijevo i ne označava se rednim brojem.

3. Upute za navođenje literature

Popis literature daje pregled korištene literature te njezinu primjerenost obzirom na odabranu temu. Literatura se nalazi iza popisa slika i tablica. Naslov „Literatura“ piše se na vrhu stranice desno i ne označava se rednim brojem. Literatura se navodi po abecednom redu prezimena autora. Ukoliko se koristi više radova istog autora oni se nabrajaju kronološkim redom od starijih prema novima. Ako su dva rada istog autora nastala u istoj godini, kraj godine izdanja se abecednim redom dodaje malo slovo počevši od slova a (npr. 1998.a za prvi rad, 1998.b za drugi rad).

Prilikom navođenja literature potrebno je dosljedno se pridržavati pravila o navođenju literature prema uputama iz Revije za socijalnu politiku ili prema uputama iz Ljetopisu socijalnog rada:

3.1. PRIMJERI ISPRAVNOG NAVOĐENJA RAZLIČITIH IZVORA LITERATURE U POPISU LITERATURE I U TEKSTU PREMA UPUTAMA IZ REVIJE ZA SOCIJALNU POLITIKU:

Knjige:

Prezime autora, inicijali imena autora. (godina izdanja). *Naziv knjige*. Mjesto izdanja: izdavač.

Primjer 1: Pećnik, N. (2003). *Međugeneracijski prijenos zlostavljanja djece*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Ako knjiga ima više autora navode se svi autori onim redom kojim su navedeni i u knjizi.

Primjer 2: Puljiz, V., Bežovan, G., Matković, T., Šućur, Z., & Zrinščak, S. (2008). *Socijalna politika Hrvatske*. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Poglavlja iz knjige:

Prezime autora, inicijali imena autora. (godina izdanja). Naziv poglavlja knjige. Prezime, inicijal imena autora knjige. (ur.), *Naziv knjige*, stranice. Mjesto izdanja: izdavač.

Primjer 3: Hudina, B. (1996). Vještine postavljanja i odgovaranja na pitanja. U: Pregrad, J. (ur.), *Stres, trauma, oporavak*, (str. 39 – 44). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Zbornici:

Prezime autora, inicijali imena autora. (ur.), (godina izdanja). *Naziv zbornika*. Mjesto izdanja: izdavač.

Primjer 4: Zrinščak, S. (ur.), (2006). *Socijalna država u 21. stoljeću – privid ili stvarnost ?* Zagreb: Pravni fakultet.

Prilog u zborniku:

Prezime autora, inicijali imena autora. (godina izdanja). Naziv poglavlja. U prezime, inicijal imena autora zbornika. (ur.), *Naslov zbornika* (stranice). Mjesto izdanja: izdavač.

Primjer 5: Ferrera, M., Matsaganis, M., & Sacchi, S. (2006). Model otvorene koordinacije protiv siromaštva: Novi „proces socijalnog uključivanja“ Europske unije. U Zrinščak, S. (ur.), *Socijalna država u 21. stoljeću – privid ili stvarnost ?* (str. 161-182). Zagreb: Pravni fakultet.

Članci u znanstvenim i stručnim revijama/časopisima:

Prezime autora, inicijal imena autora. (godina izdanja). Naziv članka. *Naziv revije/časopisa, godište revije/časopisa (broj revije/časopisa)*, stranice.

Primjer 6: Ajduković, M. (2007). Značaj supervizije za kvalitetni rad s djecom, mladima i obiteljima u sustavu socijalne skrbi. *Ljetopis socijalnog rada*, 14(2), 339-353.

Dokumenti:

Naziv dokumenta (godina izdanja). Mjesto izdanja: izdavač.

Primjer 7: *Nacionalna strategija zaštite nasilja u obitelji od 2005. do 2007. godine* (2004). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Pravni izvori:

Naziv zakona. Naziv službenog glasila, broj i godina objave.

Primjer 8: Zakon o socijalnoj skrbi. *Narodne novine*, 33/12

Članci iz novina:

Naslov članka. (godina, datum izdanja). Naziv novina, stranica.

Primjer 9: Siromaštvo i nasilje razaraju obitelj. (2007, 29. Prosinac). *Jutarnji list*, str. 7.

Radovi izloženi na konferencijama:

Prezime autora, inicijali imena autora. (godina izlaganja, mjesec izlaganja). Naziv rada. Rad pripremljen za konferenciju: Naziv konferencije, Mjesto održavanja konferencija.

Primjer 10: Bežovan, G. (2004, srpanj). *Housing policy: Free market, patchwork or the part of welfare state programmes*. Rad izložen na konferenciji: „ENHR Conference: Housing, Growth and regeneration“, Cambridge.

Mrežni izvori:

Mrežni izvori se u pravilu ne razlikuju od drugih izvora, te se navode na isti način kao i ostali izvori - razlika je u tome što se kraj takvog izvora na kraju navodi i naslov mrežne stranice i datum pristupa.

Primjer 11: Eurostat (2006). *Population and social conditions data: Health care*. Posjećeno 27.12.2006. na mrežnoj stranici Eurostata: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Primjer 12: Pološki Vokić, N., & Frajlić, D. (2004). Pokazatelji konkurentnosti hrvatske radne snage: rezultati empirijskog istraživanja. U P. Bejaković & J. Lowther (ur.), *Konkurentnost hrvatske radne snage (online)*. Zagreb: Institut za javne financije. Posjećeno 10.7.2006. na mrežnoj stranici Instituta za javne financije: <http://www.ijf.hr/konkurentnost/poloski-frajlic1.pdf>.

Statistički izvori ili podaci:

Naziv tijela koje je izdalo podatke (godina posljednjeg izdanja). Naziv izvora [datoteka s podacima]. Dostupno na naziv mrežne stranice.

Primjer 13: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (2007). *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2005. godini* [datoteka s podacima]. Dostupno na mrežnoj stranici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi: http://www.mzss.hr/hr/zdravstvo_i_socijalna_skrb/socijalna_skrb/statisticka_izvjesca/godisnje_izvjesce_2005

Doktorske disertacije, magistarski radovi, diplomski radovi:

Prezime autora, inicijal imena. (godina izdanja). *Naslov rada*. Oznaka rada. Mjesto: institucija.

Primjer 14: Blažeka Kokorić, S. (2006). *Povezanost iskustava u primarnoj obitelji s obilježjima partnerskih odnosa*. Doktorska disertacija. Zagreb: Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada.

Primjer 15: Prpić, I. (2004). *Obiteljska politika Republike Hrvatske i Republike Slovenije*. Diplomski rad. Zagreb: Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada.

Power point prezentacija

Prezime autora, inicijal imena. (godina izdanja). *Naslov prezentacije*. (Oznaka prezentacije). Naslov mrežne stranice i datum pristupa.

Primjer 16: Kranjčec, N., & Fabijanić, N. (2009). *Uloga CZSS u postupanju prema mlt. s poremećajima u ponašanju i mlt. počiniteljima kaznenih djela* (Power Point prezentacija). Posjećeno 19.10.2009. na mrežnoj stranici Pravnog fakulteta: http://www.pravo.hr/scsr/ktmsr/socijalni_rad_i_problemi_mladih

Navođenje citata i referenci u tekstu

Kraći citati (manji od tri reda) uključuju se u tekst rada bez prelaska u novi red ili sl., a početak i kraj citata označavaju se navodnicima. Na kraju citata potrebno je precizno navesti izvor po pravilima za navođenje literature. Ako je citat duži od tri reda potrebno ga je staviti u novi red na način da se u odnosu na preostali tekst cijeli citat uvuče više u desno. Također navedeni citat je potrebno napisati manjim i kosim slovima. U tom ga slučaju nije potrebno označiti navodnicima.

Primjer 17:

Rezolucija Europskog vijeća je istakla da se „borba protiv socijalne isključenosti može smatrati važnim dijelom socijalne dimenzije unutarnjeg tržišta“. U njoj također stoji da „potreba za gospodarskom razvojnom politikom mora biti praćena integracijskom politikom koja će biti specifična, sistematična i koherentna“ (Council, 1989.).

Primjer 18:

Obiteljski život je sigurno paradoks; s jedne strane on može djelovati kao kavez koji steže individualnu slobodnu volju i nezavisnost, a s druge strane pruža ljudima najintenzivnija poticajna iskustva koja se pamte. Sretan je obiteljski život još među najvećim težnjama. Najveći broj ljudi želi sretan brak, a ono što djeci zacijelo treba jest stabilna i sigurna obitelj (Williams, 1989.:5).

Pri pozivanju na druge autore i dijela, neovisno radi li se o citatima, izvor se navodi u tekstu, a ne u bilješkama. Referenca u tekstu se stavlja u zagrade, a sadrži prezime autora i godinu izdanja. Ako je riječ o preciznijem navodu ili citatu u referencu treba uključiti i broj stranice.

Dakle, reference se navode prema slijedećim pravilima i primjerima:

- citati se označavaju na način da se u zagradi iza citata navede prezime autora, godina nastanka izvora, te broj stranice na kojoj se citat nalazi u izvoru (npr. Milas, 2005.: 395);
- ako se student poziva na određenu ideju, bez citiranja potrebno je u zagradi, nakon dijela teksta u kojoj smo iznijeli tu ideju navesti prezime autora i godinu nastanka izvora (npr. Knežević, 2008.);
- ako se koristi sekundarni izvor potrebno je prvo navesti autora koji je citiran i godinu objave, a zatim prema prezime autora izvora, godina objave i stranica (stranica se navodi samo ako se radi o citatu) (npr. Checkel, 1998., prema Schimmelfenning, 2005.);
- ako izvor koji citiramo ili na koji se pozivamo ima dva autora onda se navodi prezime oba autora, godina izdanja i stranica (stranica se navodi samo ako se radi o citatu), a ako ima tri i više autora iza prezimena prvog autora dodaje se „i sur.“ (npr. Raboteg-Šarić i Pećnik, 2005. ili Ferrera i sur., 2000.);
- ako se citira više djela istog autora koja su nastala iste godine, kod godine objave potrebno je abecednim redom dodati mala slova, počevši od slova *a* (npr. Magdalenić, 1998.a ili Magdalenić, 1998.b);
- ako se koristi izvor iz novinskog članka tada se navodi naslov članka, godina izdanja (npr. Siromaštvo i nasilje razaraju obitelj, 2007), a ako postoji autor članka onda se navodi prezime autora i godina izdanja članka (npr. Vodogažanec, 2007.) ili ako je potrebno može se pridodati i datum izlaženje članka (npr. Vodogažanec, 2007., 29. Prosinac)
- izvore s Interneta treba navesti što preciznije - ako se radi o članku dovoljno je navesti prezime autora i godinu nastanka rada, a ako se radi drugačijem izvoru potrebno je navesti naslov izvora, mrežnu stranicu i datum pristupa (takav se izvor obično radi svoje dužine navodi u bilješki);
- za pravne izvore se navodi ime zakona, skraćeni naziv službenog glasila, broj i godina objave zakona te broj članka odnosno broj stavka (npr. Zakon o zaštiti nasilja u obitelji, NN 137/2009., čl.11, st.2);
- dokumenti se u pravilu navode u glavnom tekstu, a ne u bilješkama - izuzetak su dokumenti koji radi svoje dužine narušavaju preglednost i čitljivost glavnog teksta, pri čemu autor odlučuje koje će dokumente navoditi u tekstu, a koje u bilješkama i odabranog se pristupa pridržava u cijelom radu;
- intervjui - ako se radi o podacima koji su dobiveni putem intervjua, u bilješci obavezno navodi: „*Intervju s*“ ime i prezime osobe s kojom smo obavili intervjua, radno mjesto osobe, mjesto i datum provođenja intervjua (npr. Intervju s dr. sc. Ime i Prezime, redovitim profesorom na Pravnom fakultetu, Zagreb, 2. veljače 2007.).

3.2. PRIMJERI ISPRAVNOG NAVOĐENJA RAZLIČITIH IZVORA LITERATURE U POPISU LITERATURE I U TEKSTU PREMA UPUTAMA IZ LJETOPIISA SOCIJALNOG RADA:

Knjige:

Prezime autora, inicijali imena autora. (godina izdanja). **Naziv knjige**. Mjesto izdanja: izdavač.

Primjer 1: Pećnik, N. (2003). **Međugeneracijski prijenos zlostavljanja djece**. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Ako knjiga ima dva do tri autora navode se svi autori onim redom kojim su navedeni i u knjizi.

Primjer 2: Puljiz, V., Bežovan, G., Matković, T., Šućur, Z. & Zrinščak, S. (2008). **Socijalna politika Hrvatske**. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Poglavlja iz knjige:

Prezime autora, inicijali imena autora. (godina izdanja). Naziv poglavlja knjige. U: Prezime, inicijal imena autora knjige, (ur.), **Naziv knjige**. Mjesto izdanja: izdavač, stranice.

Primjer 3: Hudina, B. (1996). Vještine postavljanja i odgovaranja na pitanja. U: Pregrad, J. (ur.), **Stres, trauma, oporavak**. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć, 39 – 44.

Zbornici:

Prezime autora, inicijali imena autora. (ur.), (godina izdanja). **Naziv zbornika**. Mjesto izdanja: izdavač.

Primjer 4: Zrinščak, S. (ur.). (2006). **Socijalna država u 21. stoljeću – privid ili stvarnost?** Zagreb: Pravni fakultet.

Prilog u zborniku:

Prezime autora, inicijali imena autora. (godina izdanja). Naziv poglavlja. U: prezime, inicijal imena autora zbornika. (ur.), **Naslov zbornika**. Mjesto izdanja: izdavač, stranice.

Primjer 5: Ferrera, M., Matsaganis, M. & Sacchi, S. (2006). Model otvorene koordinacije protiv siromaštva: Novi „proces socijalnog uključivanja“ Europske unije. U: Zrinščak, S. (ur.), **Socijalna država u 21. stoljeću – privid ili stvarnost?** Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 161-182.

Članci u znanstvenim i stručnim revijama/časopisima:

Prezime autora, inicijal imena autora. (godina izdanja). Naziv članka. **Naziv revije/časopisa**, godište revije/časopisa (broj revije/časopisa), stranice.

Primjer 6: Ajduković, M. (2007). Značaj supervizije za kvalitetni rad s djecom, mladima i obiteljima u sustavu socijalne skrbi. **Ljetopis socijalnog rada**, 14 (2), 339-353.

Dokumenti:

Naziv dokumenta (godina izdanja). Mjesto izdanja: izdavač.

Primjer 7: Nacionalna strategija zaštite nasilja u obitelji od 2005. do 2007. godine (2004). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Pravni izvori:

Naziv zakona. **Naziv službenog glasila**, broj i godina objave.

Primjer 8: Zakon o socijalnoj skrbi. **Narodne novine**, 33/12.

Članci iz novina:

Naslov članka (godina, datum izdanja). **Naziv novina**, stranica.

Primjer 9: Siromaštvo i nasilje razaraju obitelj (2007). **Jutarnji list**, str. 7.

Radovi izloženi na konferencijama:

Prezime autora, inicijali imena autora. (godina izlaganja). **Naslov rada**. Rad pripremljen za konferenciju: Naziv konferencije. Mjesto održavanja konferencija.

Primjer 10: Bežovan, G. (2004). **Housing policy: Free market, patchwork or the part of welfare state programmes**. Rad izložen na konferenciji: „ENHR Conference: Housing, Growth and regeneration“. Cambridge.

Mrežni izvori:

Mrežni izvori se u pravilu ne razlikuju od drugih izvora, te se navode na isti način kao i ostali izvori - razlika je u tome što se kraj takvog izvora na kraju navodi i naslov mrežne stranice i datum pristupa

Primjer 11: Eurostat (2006). **Population and social conditions data: Health care**. Preuzeto s: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> (27.12.2006.)

Primjer 12: Pološki Vokić, N. & Frajlić, D. (2004). Pokazatelji konkurentnosti hrvatske radne snage: rezultati empirijskog istraživanja. U: Bejaković P. & Lowther J. (ur.), **Konkurentnost hrvatske radne snage**. Zagreb: Institut za javne financije. Preuzeto s: <http://www.ijf.hr/konkurentnost/poloski-frajlic1.pdf>. (10.7.2006.)

Statistički izvori ili podaci:

Naziv tijela koje je izdalo podatke (godina posljednjeg izdanja). Naziv izvora Preuzeto s: naziv mrežne stranice (datum).

Primjer 13: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (2007). **Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2005 godini.** Preuzeto s: http://www.mzss.hr/hr/zdravstvo_i_socijalna_skrb/socijalna_skrb/statisticka_izvjesca/godisnje_izvjese_2005 (12.06.2007.)

Doktorske disertacije, magistarski radovi, diplomski radovi:

Prezime autora, inicijal imena. (godina izdanja). **Naslov rada.** Oznaka rada. Mjesto: institucija.

Primjer 14: Blažeka Kokorić, S. (2006). **Povezanost iskustava u primarnoj obitelji s obilježjima partnerskih odnosa.** Doktorska disertacija. Zagreb: Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada.

Primjer 15: Prpić, I. (2004). **Obiteljska politika Republike Hrvatske i Republike Slovenije.** Diplomski rad. Zagreb: Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada.

Power point prezentacija

Prezime autora, inicijal imena. (godina izdanja). **Naslov prezentacije.** (Oznaka prezentacije). Naslov mrežne stranice i datum pristupa

Primjer 16: Kranjčec, N. & Fabijanić, N. (2009). **Uloga CZSS u postupanju prema ml. s poremećajima u ponašanju i ml. počiniteljima kaznenih djela** (Power Point prezentacija). Preuzeto s: http://www.pravo.hr/scsr/ktmsr/socijalni_rad_i_problemi_mladih (19.10.2009.)

Navođenje citata i referenci u tekstu

Kraći citati (manji od tri reda) uključuju se u tekst rada bez prelaska u novi red ili sl., a početak i kraj citata označavaju se navodnicima. Na kraju citata potrebno je precizno navesti izvor po pravilima za navođenje literature. Ako je citat duži od tri reda potrebno ga je staviti u novi red na način da se u odnosu na preostali tekst cijeli citat uvuče više u desno. Također navedeni citat je potrebno napisati manjim i kosim slovima. U tom ga slučaju nije potrebno označiti navodnicima.

Primjer 17:

Rezolucija Europskog vijeća je istakla da se „borba protiv socijalne isključenosti može smatrati važnim dijelom socijalne dimenzije unutarnjeg tržišta“. U njoj također stoji da „potreba za gospodarskom razvojnom politikom mora biti praćena integracijskom politikom koja će biti specifična, sistematična i koherentna“ (Council, 1989.).

Primjer 18:

Obiteljski život je sigurno paradoks; s jedne strane on može djelovati kao kavez koji steže individualnu slobodnu volju i nezavisnost, a s druge strane pruža ljudima najintenzivnija poticajna iskustva koja se pamte. Sretan je obiteljski život još među najvećim težnjama. Najveći broj ljudi želi sretan brak, a ono što djeci zacijelo treba jest stabilna i sigurna obitelj (Williams, 1989.:5).

Pri pozivanju na druge autore i dijela, neovisno radi li se o citatima, izvor se navodi u tekstu, a ne u bilješkama. Referenca u tekstu se stavlja u zagrade, a sadrži prezime autora i godinu izdanja. Ako je riječ o preciznijem navodu ili citatu u referencu treba uključiti i broj stranice.

Dakle, reference se navode prema sljedećim pravilima i primjerima:

- citati se označavaju na način da se u zagradi iza citata navede prezime autora, godina nastanka izvora, te broj stranice na kojoj se citat nalazi u izvoru (npr. Milas, 2005.: 395);
- ako se student poziva na određenu ideju, bez citiranja potrebno je u zagradi, nakon dijela teksta u kojoj smo iznijeli tu ideju navesti prezime autora i godinu nastanka izvora (npr. Knežević, 2008.);
- ako se koristi sekundarni izvor potrebno je prvo navesti autora koji je citiran i godinu objave, a zatim prema prezime autora izvora, godina objave i stranica (stranica se navodi samo ako se radi o citatu) (npr. Checkel, 1998., prema Schimmelfenning, 2005.);
- ako izvor koji citiramo ili na koji se pozivamo ima dva autora onda se navodi prezime oba autora, godina izdanja i stranica (stranica se navodi samo ako se radi o citatu), a ako ima tri i više autora iza prezimena prvog autora dodaje se „i sur.“ (npr. Raboteg-Šarić i Pećnik, 2005., Ferrera i sur., 2000.);
- ako se citira više djela istog autora koja su nastala iste godine, kod godine objave potrebno je abecednim redom dodati mala slova, počevši od slova *a* (npr. Magdalenić, 1998.a, Magdalenić, 1998.b);
- ako se koristi izvor iz novinskog članka tada se navodi naslov članka, godina izdanja (npr. Siromaštvo i nasilje razaraju obitelj, 2007.), a ako postoji autor članka onda se navodi prezime autora i godina izdanja članka (npr. Vodogažanec, 2007.) ili ako je potrebno može se pridodati i datum izlaženja članka (npr. Vodogažanec, 2007., 29. Prosinac);
- izvore s Interneta treba navesti što preciznije - ako se radi o članku dovoljno je navesti prezime autora i godinu nastanka rada, a ako se radi drugačijem izvoru potrebno je navesti naslov izvora, mrežnu stranicu i datum pristupa (takav se izvor obično radi svoje dužine navodi u bilješki);
- za pravne izvore se navodi ime zakona, skraćeni naziv službenog glasila, broj i godina objave zakona te broj članka odnosno broj stavka (npr. Zakon o zaštiti nasilja u obitelji, NN 137/2009., čl.11, st.2);
- dokumenti se u pravilu navode u glavnom tekstu, a ne u bilješkama - izuzetak su dokumenti koji radi svoje dužine narušavaju preglednost i čitljivost glavnog teksta, pri čemu autor odlučuje koje će dokumente navoditi u tekstu, a koje u bilješkama i odabranog se pristupa pridržava u cijelom radu;
- intervjui - ako se radi o podacima koji su dobiveni putem intervjua, u bilješci obavezno navodi: „*Intervju s*“ ime i prezime osobe s kojom smo obavili intervjua, radno mjesto osobe, mjesto i datum provođenja intervjua (npr. Intervju s dr. sc. Ime i Prezime, redovitim profesorom na Pravnom fakultetu, Zagreb, 2. veljače 2007.).